MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 13: Chiny

Tematyka

Współczesna polityka Chińskiej Republiki Ludowej.

Program podzielony jest na trzy części, z których każda poświęcona jest innym aspektom współczesnej chińskiej polityki. Części te dotyczą odpowiednio: relacji z Tajwanem , stosunków chińsko-rosyjskich oraz polityki wewnętrznej Chin.

Program nadaje się do wykorzystania między innymi przy omawianiu zagadnień związanych ze stosunkami międzynarodowymi, zwłaszcza w Azji.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek:
  https://youtu.be/xOUy1PXp_D0
- zwiastun programu:
  https://youtu.be/zY-J8qtPIiM

Zagadnienia wstępne

1. Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy Azji, z uwzględnieniem Chin i krajów sąsiednich.
2. Zainicjowanie dyskusji dotyczącej znaczenia Chin we współczesnych stosunkach międzynarodowych.
3. Wprowadzenie pokazujące Chiny w liczbach: liczba ludności i struktura demograficzna; struktura gospodarki i wartości związane z produktem krajowym, główne kierunki wymiany handlowej Chin.
4. Wprowadzenie dotyczące systemu politycznego Chińskiej Republiki Ludowej oraz procesu decyzyjnego. Omówienie roli Przewodniczącego oraz procesu wyłaniania się chińskich elit rządzących. (można oprzeć się na tekście: https://klub-jagiellonski.pl/2018/10/16/skad-biora-sie-chinskie-elity-polityczne/)
5. Krótki zarys historii Chin w XX wieku ze szczególnym naciskiem na kwestie wojny domowej i powstania Chińskiej Republiki Ludowej oraz zainstalowania się Republiki Chińskiej na Tajwanie. Naszkicowanie kontekstu tzw. Kryzysów w Cieśninie Tajwańskiej (1955, 1958, 1996).

Część 1/3: stosunki Chińska Republika Ludowa – Republika Chińska na Tajwanie

Emisja pierwszej części programu: **(0:00-16:06)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Zdjęcie (na kolejnej stronie) przedstawia prominentną amerykańską polityk podczas wizyty na Tajwanie. Kim jest i jakie było znaczenie jej wizyty na Tajwanie? Jakie było ono w wymiarze międzynarodowym a jakie na samym Tajwanie? Jak wizyta była odebrana? Jakie były efekty?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 13: Chiny

[1] Nancy Pelosi witana kwiatam i maseczkami w barwach USA w Izbie Ustawodawczej Taiwanu, 2022, aut. Legislative Yuan

2. Jaka była motywacja amerykańska przy organizowaniu wizyty Nancy Pelosi?
3. Jak władze chińskie postrzegają kraje, które utrzymują relacje z władzami na Tajwanie?
4. Jakie podejście dominuje na Tajwanie jeżeli chodzi o kwestie relacji z kontynentalnymi Chinami?
5. Która z partii, Demokratyczna Partia Postępowa czy też Kuomintang, jest bardziej nastawiona na akcentowanie niepodległości Tajwanu?

6. Ile państw uznaje Tajwan? Które z tych państw jest najważniejsze?
7. W grudniu 2022 chińskie samoloty naruszyły kilkukrotnie tajwańską przestrzeń powietrzną (na ilustracji obok). Jakie mogły być motywacje Chińczyków i dlaczego stało się to akurat wtedy?
8. Jak przez przeciętnych Tajwańczyków postrzegane jest zagrożenie ze strony Chin?
9. Jakie zmiany w myśleniu o relacjach z Chinami i ewentualnych zagrożeniach widać w myśleniu tajwańskich elit i na jakie konkretne decyzje się to przekuwa? Jakie wydarzenia miały wpływ na stopniową zmianę myślenia?

[2] Mapa zachodzących na siebie stref ADIZ w regionie, aut. Maximilian Dörrbecker (Chumwa)

Część 2/3:

Relacje chińsko-rosyjskie

Emisja drugiej części programu: **(16:07-30:35)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Co musiałoby się wydarzyć aby relacje chińsko-rosyjskie się znacznie pogorszyły i zaczęły być konfliktowe?
2. Czy możliwe w przewidywalnej przyszłości są zmiany w reżimach w Chinach i Rosji?
3. Jakie zachowanie Rosji byłoby nieakceptowalne z punktu widzenia Chin?
4. Czy przestrzeń euroazjatycka jest faktycznie potencjalnym obszarem rywalizacji Chin i Rosji?
5. Dlaczego ewentualne użycie broni jądrowej przez Rosję byłoby bardzo problematyczne z punktu widzenia Chin?
6. Jakie uzasadnienia ma propagowana przez Chiny w odniesieniu do broni jądrowej polityka „no first use”?
7. Jaki jest charakter relacji rosyjsko-chińskich? Kto dominuje w relacji i kto wyznacza agendę?
8. Jak Chińczycy odnoszą się do wojny Rosji z Ukrainą?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 13: Chiny

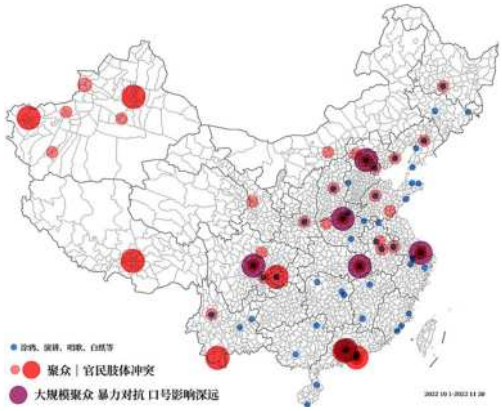
Część 3/3:

Realia polityki wewnętrznej ChRL

Emisja trzeciej części programu: **(30:36-48:10)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

1. Mapa przedstawia lokalizacje protestów i wystąpień społecznych w Chinach w listopadzie i grudniu 2022 roku? Jaka była ich geneza?
2. Co oznacza, że protesty z przełomu listopada i grudnia 2022 roku miały charakter zarówno wertykalny jak i horyzontalny i jakie to ma znaczenie?
3. Dlaczego można uznać, że Chiny słabo radzą sobie w walce z pandemią Covid-19? Dlaczego Covid stanowi dla Chin ciągle duże zagrożenie? Jakie uzasadnienie w Chinach miała polityka zero-Covid?
4. Zdjęcie obok przedstawia obecnego chińskiego przywódcę spotykającego się z W. Putinem Kto to?
5. Jakim rodzajem przywódcy na tle innych, wcześniejszych przywódców Chin jest Xi Jinping?
6. Jaka była różnica w podejściu do walki z Covid i podejściu do ożywiania gospodarki po Covid pomiędzy premierem Li Keqiangiem a Przewodniczącym ChRL Xi Jinpingiem? Kto ostatecznie wyszedł zwycięsko z cichej rywalizacji?

[3] Mapa listopadowych protestów w ChRL, 2022, aut. UNMARSON

[4] Oficjalna ceremonia spotkania. Prezydent Rosji Władimir Putin z przewodniczącym Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinpingiem, 2019

7. Czy Xi Jinping jest zwolennikiem koncepcji centralizacyjnej czy decentralizacyjnej jeżeli chodzi sprawowanie władzy w Chinach?

8. Jakie znaczenie i jak interpretowane może być zdarzenie z października 2022 kiedy to podczas ceremonii zamknięcia zjazdu Komunistycznej Partii Chin wyprowadzono siłą z sali byłego (poprzednika Xi Jimpinga) przewodniczącego Hu Jintao?

[5] Wyprowadzenie Hu Jintao z obrad kongresu, materiał YT/South China Morning Post, 2022

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Kryzysy w Cieśninie Tajwańskiej – starcia zbrojne pomiędzy wojskami ChRL oraz RCh na wodach Cieśniny Tajwańskiej dotyczące wysepek znajdujących się pomiędzy Tajwanem a Chinami kontynentalnymi. Wydarzenia miały miejsce w latach: 1955, 1958, 1995-1996.

Demokratyczna Partia Postępowa – partia polityczna funkcjonująca na Tajwanie od 1986 roku. Partia rządząca w latach 2000-2008 oraz od 2016. W odróżnieniu od głównego konkurenta – partii Kuomintang przychylającego się do koncepcji jednych Chin, DPP opowiada się za niepodległością Republiki Tajwanu.

Kuomintang – chińska partia, której korzenie sięgają 1912 roku. Po przegranej wojnie domowej z siłami komunistycznymi przedstawiciele Kuomintangu, z przywódcą – Czang Kai Szekiem na czele przeniosła się na Tajwan, gdzie przez wiele lat partia była partią rządzącą (w latach 1947-2000 i 2008-2016).

Xi Jinping - Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Chin od 2012 roku, od 2013 roku Przewodniczący ChRL.

Hu Jintao – Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Chin w latach 2002-2012, w latach 2003-2013 Przewodniczący ChRL.

Li Keqiang – premier ChRl od 2013 roku.

Polityka jednych Chin – zasada obowiązująca w chińskiej (zarówno ChRL jak i RCh) polityce, w ramach której istnieją tylko jedne Chiny. Konsekwencją zasady na arenie międzynarodowej jest to, że uznawane za prawowitego reprezentanta Chin może być tylko jedno państwo – Chińska Republika Ludowa lub Republika Chińska (Tajwan). Obecnie większość państw na świecie uznaje ChRL. Republika Chińska (Tajwan) uznawana jest przez 15 państw, z których najbardziej znaczącym jest Stolica Apostolska.

2. Cele dydaktyczne:

- rozszerzenie poziomu wiedzy dotyczącej relacji pomiędzy Chińską Republiką Ludową a Republiką Chińską (na Tajwanie). (odniesienie do PRK P6S_WG)
- zaznajomienie z charakterem współczesnych relacji pomiędzy Federacją Rosyjską i Chińską Republiką Ludową. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- uświadomienie jak wyglądają realia polityki w Chinach w czasach współczesnych. (odniesienie do PRK P6S_WK)
- wyposażenie w umiejętności oceny sytuacji międzynarodowej. (odniesienie do PRK P6S_UW)

3. Zalecana literatura:

M. Lubina, *Niedźwiedź w objęciach smoka. Jak Rosja została młodszym bratem Chin*, Wydawnictwo Szczeliny 2022

M. Lubina, *Niedźwiedź w cieniu smoka. Rosja – Chiny 1991 – 2014*, Księgarnia Akademicka 2014

A. Brona, *Skąd biorą się chińskie elity polityczne?*, tekst analityczny na stronie Klubu Jagiellońskiego, https://klubjagiellonski.pl/2018/10/16/skad-biora-sie-chinskie-elity-polityczne/

M. Dillon, *Chiny. Historia współczesna*, Książka i Wiedza 2013

T. Jurczyk, *Ku zjednoczeniu państwa. Narzędzie chińskiej polityki wobec Tajwanu* [w:] Narzędzie polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej, red. K. Żakowski, M. Pietrasiak, D. Mierzejewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2014

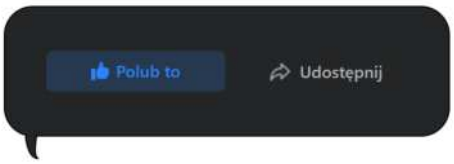
A.Łuszczykiewicz, *Chiny a Pięć Zasad Pokojowego Współistnienia w dyskursie polityczno-kulturowym* [w:] 70 lat Chińskiej Republiki Ludowej w ujęciu interdyscyplinarnym red. H. Kupś, M. Szatkowski, M. Dahl, Dialog 2021

T.Widłak, *Prawo Międzynarodowe z Perspektywy Chin*, Gdańskie Studia Azji Wschodniej 2013/3

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 13: Chiny

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Nancy Pelosi witana kwiatam i maseczkami w barwach USA w Izbie Ustawodawczej Taiwanu, 2022, aut. Legislative Yuan, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%E6%9C%83%E6%99%A4%E7%BE%8E%E5%9C%8B%E8%81%AF%E9%82%A6%E7%9C%BE%E8%AD%B0%E9%99%A2%E8%AD%B0%E9%95%B7%E8%A3%B4%E6%B4%9B%E8%A5%BF%E9%96%A3%E4%B8%8B%E4%B8%80%E8%A1%8C_03.jpg (Lic. Legislative Yuan Website Open Information Announcement) str. 3

[2] Mapa zachodzących na siebie stref ADIZ w regionie, aut. Maximilian Dörrbecker (Chumwa), https://commons.wikimedia.org/wiki/File:JADIZ_and_CADIZ_and_KADIZ_in_East_China_Sea.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 2.0 Generic) (zrób proszę wycinek z powiększenia, od mniej więcej Szanghaju na południe i na wschód do Nahy na Okinawie) str. 3

[3] Mapa listopadowych protestów w ChRL, 2022, aut. UNMARSON, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%E5%9B%A0%E4%B8%8D%E5%90%88%E7%90%86%E9%98%B2%E7%96%AB%E8%80%8C%E4%BA%A7%E7%94%9F%E7%9A%84%E7%BE%A4%E4%BC%97%E8%BF%90%E5%8A%A8.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 4.0 International) str. 5

[4] Oficjalna ceremonia spotkania. Prezydent Rosji Władimir Putin z przewodniczącym Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinpingiem, 2019, www.kremlin.ru, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vladimir_Putin_and_Xi_Jinping_(2019-06-05)_02.jpg (lic. CC Attribution 4.0) str. 5

[5] Wyprowadzenie Hu Jintao z obrad kongresu, materiał YT/ South China Morning Post, 2022, https://www.youtube.com/watch?v=KYs_UnfDTPE (fair use) str. 6